

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שקלים דף ד.

המשנה שאמרה שאין מקבלים שקלים ולא קיני זבים וזבות, האם מיירי בנכרי או בכותי?

למסקנא	לר' לעזר	לר' בא ¹	
בין בכותי ובין בנכרי ³	בין בכותי ובין בנכרי ²	בין בכותי ובין בנכרי	הבבא שאמרה "אין מקבלים שקלים"
בכותים ⁵	בנכרים ⁴	בין בכותי ובין בנכרי	הבבא שאמרה "אין מקבלים קינים"

האם מקבלים מנכרים נדבה לבדק הבית?

בדבר המסוים	בדבר שאינו מסוים	
אין מקבלים	אין מקבלים	בתחלת הבנין
אין מקבלים	לר' יוחנן: מקבלים לריש לקיש: אין מקבלים	כשכבר נבנה הבנין

הנותן סלע (שיש בו ב' חצאי שקלים), בעדו ובעד חברו כמה קלבון צריך לתת, ומדוע?

ומדוע?	כמה קלבון צריך לתת?	
מה"ת צריך לתת חצי שקל וקלבון ⁶	שתים	לר' מאיר
משום שהוא שכר פריטה, ויש כאן רק פריטה אחת ⁷	אחד	לחכמים

¹ ר' בא מעמיד את משנתנו כרבי שסובר שהכותי דינו כנכרי, ולכן אין מקבלים מהם לא שקלים ולא קיני זבים וזבות. אולם אליבא דרשב"ג שסובר שכותים הם גרי אמת וכשאר כל הגרים, לא יתכן דין משנתנו אלא בגוי, אבל בכותי מקבלים מהם שקלים וגם מקבלים מהם קינים.

² לדעת ר' לעזר המשנה תתכן גם למ"ד כותים גרי אמת, ורק הרישא של המשנה מדברת על כותים, ואף שהכותים גרי אמת אליבא דרשב"ג - בכל אופן לא היו מקבלים מהם שקלים, משום הפסוק (עזרא ד: ג) "לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו", והיינו שרק לענין שקלים הם נתמעטו הגם שהם גרי אמת. אולם לענין קרבנות אה"י מקבלים מהם, והסיפא שאמרה אין מקבלים מהם קיני זבים, מיירי רק בנכרים.

³ והגם שלשון הגמ' הוא "רישא בנכרים" - הכוונה בין בכותים ובין בנכרים, דשפיר אפשר להעמיד את הרישא גם בכותים וגם למ"ד כותים גרי אמת וכנ"ל.

⁴ הגמ' מקשה על ר' לעזר ממשנתנו, דאי אפשר להעמיד את הסיפא רק בנכרים, דאין שום משמעות לדין ש"אין מקבלים מהם קינים" וכו', כיון שבין כה הנכרי אינו בתורת זיבה.

⁵ ובאה לחדש שאפי' שהם נוהגים בדיני זיבה לפי שיטתם שחושבים שגרים הם, מ"מ באמת דינם כנכרים ולכן אין מקבלים מהם.

⁶ ר"מ ס"ל שאין הקלבון שכר פריטה, אלא מטבע של אש הראה הקב"ה למשה, וכיון שדרך המטבעות להחסר אם יתנו מחצית השקל בלבד יש לחוש שמא לא יתנו מספיק כהמטבע שהראה הקב"ה למשה, לכן מה"ת חייב לתת עוד קלבון כדי שלא יחסר, ואם נותן שני חצאי שקלים עליו ועל חברו, ודאי שצריך שתי קלבנות.

⁷ לפי שיטת חכמים (אליבא דר' אלעזר, וע' לקמן) אם נתן חצי שקל בדיוק אין צריך לתת קלבון, אלא רק אם נותן שקל (-סלע) שאז צריך לפורטו לשני חצאי שקלים כדי שאחד יתן ואחד ישאר לו כעודף, או שאחד יתן בשביל עצמו והשני בשביל חברו, הרי שיש כאן פריטה, וצריך לתת את השכר פריטה לשולחני.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

שקלים דף ד:

כמה קולבנות צריך לתת למי שנתן סלע וקיבל עודף חצי שקל?

אליבא דר' מאיר	אליבא דחכמים	
שני קולבנות	קלבון אחד	לר' אלעזר ¹
שלשה קולבנות	שני קולבנות	לר ²

האחין השותפים, במקרים דלהלן האם חייבים בקלבון והאם חייבים במעשר בהמה?

לענין קלבון	לענין מעשר בהמה	
פטורים מהקלבון	חייבים במעשר בהמה	כשלא חלקו את הירושה - תפוסת הבית ³
חייבים בקלבון	פטורים ממעשר בהמה	כשחלקו את הירושה - ושוב השתתפו ⁴

האחים שחלקו את הירושה וחזרו והשתתפו באופנים דלהלן, מה דינם לגבי מעשר בהמה?

גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים	גדיים כנגד גדיים	
חייבים ⁵	פטורים	לר' לעזר
פטורים ⁶	פטורים	לר' יוחנן

¹ דס"ל לר' אלעזר אליבא דחכמים שאין צריך לתת קלבון כשנותן חצי שקל בדיוק, וכאן שפורט צריך לתת קלבון אחד, ואילו לר' מאיר שכל מי שנותן חצי שקל צריך לתת קלבון, ממילא כשפורט צריך לתת שתי קולבנות.

² רב סובר שגם אליבא דחכמים צריך לתת קלבון אחד על כל מחצית השקל שהוא נותן, וממילא כשהוא נותן ומקבל עודף צריך לתת שתי קולבנות, אחד על החצי שנותן ועל החצי שמקבל כעודף. ולפי"ז בדעת ר' מאיר, היכא שהוא נותן סלע ומקבל שקל בעודף צריך לתת שלשה קולבנות, אי כדאי להשלים למחצית השקל של תורה, ואי בשביל פריטה כשנותן חצי שקל, ואי בשביל פריטה על מה שמקבל חצי שקל עודף.

³ אף שבכל שותפות פטורים ממעשר בהמה, מ"מ כאן לא נחשב שותפות, אלא המשך הבעלות האחידה של האבא, ולכן חייבים במעשר בהמה. אולם אם הם נותנים סלע לשני אחים כדי שיעלה לשניהם שני מחציות השקל - פטורים מהקלבון, דכיון שהנכסים עדיין ב"תפוסת הבית" נחשב כאילו אביהם נותן בשבילם שבאופן זה היה פטור מלתת קלבון.

⁴ דכיון שחלקו את הירושה - אף שחזרו והשתתפו הרי הם כשני זרים שהשתתפו בנכסים, שהדין שפטורים ממעשר בהמה דכתיב (שמות יג:יב) "אשר יהיה לך" ודרשינן שרק בהמות שהם "שלך" לבד בלא שותפות חייבות במעשר בהמה. ולענין קלבון הם חייבים, כיון שאינו חשוב כאבא שנתן בשביל שני בניו, אלא חשוב כשני שותפים שנתנו בשביל עצמם שלא נפטרים בזה מהקלבון.

⁵ כיון שעשו את החלוקה בצורה כזו, יש לנו לומר שבאמת אין כאן חלוקה - הנחשבת שכל אחד מוכר את חלקו לחברו, אלא רק מבררים את הדבר כיצד היתה הירושה, שזה ירש כך וכך בגדיים וכך וכך בתיישים וכן השני. ולכן בכה"ג כשחזרו והשתתפו - חזרו למצב הראשון של תפוסת הבית, וכדון כל יורשים שכל עוד שלא חלקו חייבים במעשר בהמה. ודוקא אם חלקו שזה קיבל את כל הגדיים וזה את כל התיישים, שאחד מכר את חלקו בגדיים תמורת התיישים, והשני מכר חלקו בתיישים תמורת הגדיים, שזו חלוקה גמורה, בזה הדין שאם אח"כ חזרו והשתתפו לא חזרו לתפוסת הבית אלא הם שותפים רגילים הפטורים ממעשר בהמה.

⁶ סובר ר' יוחנן שבכל אופן שחלקו נחשב חלוקה גמורה, ולא אמרינן ברירה שזה חלקו שהיה לו בירושה, ולכן כשחוזרים ומשתתפים - זו שותפות גמורה הפוטרת ממעשר בהמה.